

Dosarul nr. 2rac-388/19
nr. 2rac-4/20

Prima instanță: Judecătoria Bălți, sediul Central (S. Ghercavii)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (A. Gheorghieș, A. Toderaș, E. Bejenaru)

DECIZIE

13 mai 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Iurie Bejenaru
Dumitru Mardari
Nicolae Craiu
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Inoxplus”,
prin intermediul avocatului Chira Constantin,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu
Răspundere Limitată „Inoxplus” împotriva Societății cu Răspundere Limitată
„RSBAU” cu privire la încasarea datoriei, penalității, dobânzii de întârziere și
compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 04 iunie 2019 a Curții de Apel Bălți,

c o n s t a t ă:

La 30 ianuarie 2018 SRL „Inoxplus” a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Societății cu Răspundere Limitată „RSBAU” cu privire la încasarea datoriei,
penalității, dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a invocat că, în temeiul contractelor „pentru lucrări în
construcție” din 23 martie 2017 și 06 iunie 2017 și facturilor fiscale LV 1642997 din
19 iunie 2017, LV 3055489 din 10 iulie 2017, LV 3055488 din 10 iulie 2017,
reclamantul a confecționat, a instalat și a vândut confecții din inox în sortiment (bănci,
balustradă și coșuri de gunoi), iar pârâtul a recepționat și s-a obligat să achite marfa în
cantitatea, sortimentul și la prețul stabilit și indicat în facturile fiscale, în sumă totală de
195788,73 de lei. Potrivit pct. 3.3 a contractului cumpărătorul ÎCS ”RSBAU” SRL
achită costul mărfurilor procurate în termen, după cum urmează: 50% din sumă, va fi
achitată de către pârât la data semnării contractului, a doua tranșă în mărime de 50% în
ziua finisării lucrărilor și semnării facturilor fiscale.

Reclamantul a menționat că, pârâtul a achitat integral costul mărfii și lucrărilor pe contractul din 23 martie 2017, pentru confecționarea și instalarea balustradei și coșurilor de gunoi, pentru care până în prezent nu a avut careva pretenții față de reclamant asupra calității mărfii procurate.

Dat fiind faptul că pârâtul a achitat parțial prețul pentru marfa recepționată, acesta din urmă a format o datorie față de reclamant în mărime de 97458,28 de lei. Suma restantă constituie serviciile reclamantului ce țin de confecționarea a opt bănci din inox, indicate în factura fiscală LV 3055489 din 10 iulie 2017, achitată parțial. Pârâtului i-a fost prezentată factura fiscală LV 1642997 din 19 iunie 2017, ce ține de confecționarea și instalarea balustradei din inox, instalate în luna iunie 2017, care au fost reținute de ultimul până pe data de 17 ianuarie 2018, cu toate că pârâtul nu a avut careva pretenții față de reclamant asupra calității balustradei.

Astfel, în conformitate cu pct. 4.1 lit. b) a contractului din 6 iunie 2017, părțile au stabilit că termenul de lichidare a deficiențelor este până pe 3 iulie 2017 – 10 iulie 2017. În perioada indicată pârâtul nu a avut careva pretenții față de reclamant asupra calității mărfii procurate. Întru soluționarea litigiului pe cale amiabilă, la data 8 noiembrie 2017, și repetat la data de 22 decembrie 2017 și 27 decembrie 2017 pârâtului i-au fost expediate, recepționate prin poștă pretenții, prin care reclamantul a notificat pârâtul și a solicitat achitarea integrală a datoriei, în termen de 5 zile.

La data de 15 decembrie 2017 prin intermediul poștei electronice au fost recepționate niște poze, care după părerea pârâtului demonstrează că băncile din inox sunt deteriorate. De asemenea, pârâtul a declarat că a angajat o oarecare companie care a reparat băncile. Astfel, pârâtul nu a prezentat careva probe certe și incontestabile care ar stabili cu certitudine vina reclamantului asupra calității mărfii vândute-procurate. Pozele expediate prin e-mail nu pot stabili vina reclamantului și confirma calitatea mărfii.

Reclamantul a specificat că, reparația băncilor din inox a costat în conformitate cu factura AAD1077548 din 15 decembrie 2017, fix suma datorată reclamantului, și anume 97 458,28 de lei. Astfel, materia primă, lucrările de confecționare, transportare, instalarea a celor opt bănci din inox au costat 80 255,60 lei, suma indicată în factura fiscală LV3055489 din 10 iulie 2017. Pe când presupusa reparație a unui număr nedeterminat de bănci l-a costat pe pârât 97 458,28 de lei. Este evident și cert comportamentul de rea-credință a pârâtului și intenția de a nu-și onora obligațiile de plată față de reclamant.

A mai relatat reclamantul că, la data de 3 ianuarie 2018 în adresa sa, a parvenit răspunsul la notificările din 18 decembrie 2017 și din 22 decembrie 2017 în care pârâtul a declarat despre careva ”probleme apărute în șantierul de construcții după recepționarea lucrărilor”, și nici o mențiune concretă despre ce anume probleme au apărut și propuneri cu privire la soluționarea lor.

Reclamantul și-a îndeplinit obligațiile sale contractuale, livrând marfa în cantitate și calitate dorită de pârât. Pârâtul însă, până la momentul actual nu s-a achitat pentru marfa livrată-recepționată.

De asemenea, în conformitate cu pct. 5.4 a contractelor ”nerespectarea termenului de achitare îl obligă pe beneficiar să achite o penalitate în mărime de 0,3% pentru fiecare zi calendaristică de întârziere. Precum și demontarea lucrărilor”. În acest sens pârâtului i-a fost calculată o penalitate de întârziere în sumă de 52 627,47 de lei. Având în vedere faptul că în conformitate cu prevederile pct. 5.1 a contractului:

”penalitățile sunt limitate la maxim 10% din valoarea neto a comenzii”. Solicită încasarea penalității în mărime de 8 025 de lei.

Astfel, multiplele încercări ale reclamantului în vederea soluționării pe cale amiabilă a litigiului, au rămas nesatisfăcute. Pârâtul își manifestă comportamentul de rea-credință prin inacțiunile sale, până la momentul actual rămâne dator reclamantului o perioadă îndelungată, suma datoriei fiind considerabilă, fapt care condiționează reclamantul să se adreseze în instanța de judecată întru încasarea forțată a datoriei.

Reclamantul a solicitat încasarea din contul pârâtului a datoriei în sumă de 97 458,28 de lei, a penalității conform contractului în sumă de 8 025 de lei, a dobânzii de întârziere în sumă de 8 554,97 de lei, a sumei de 5 000 de lei și serviciile pentru asistență juridică în sumă de 3 421,15 lei.

Prin încheierea din 2 februarie 2018 a Judecătoria Bălți, sediul Central a fost acceptată în procedura medierii judiciare cererea de chemare în judecată depusă de SRL ”Inoxplus”. (f.d.59)

Prin încheierea din 2 februarie 2018 a Judecătoria Bălți, sediul Central s-a refuzat cererea SRL ”Inoxplus” privind asigurarea acțiunii. (f.d.60)

Prin încheierea din 29 martie 2018 a Judecătoria Bălți, sediul Central a fost încetată procedura medierii judiciare în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de SRL ”Inoxplus”. (f.d.70)

Prin hotărârea din 20 septembrie 2018 a Judecătoria Bălți, sediul Central a fost respinsă cererea de chemare în judecată a SRL ”Inoxplus” împotriva SRL ”RSBAU” cu privire la încasarea datoriei, penalității, dobânzi de întârziere și a cheltuielilor de judecată. (f.d.100).

Împotriva hotărârii instanței de fond, la data de 25 septembrie 2018, SRL ”Inoxplus” a declarat apel, solicitând casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

Prin decizia din 04 iunie 2019 a Curții de Apel Bălți, a fost respins apelul declarat de SRL ”Inoxplus” și s-a menținut hotărârea din 20 septembrie 2018 a Judecătoria Bălți, sediul Central.

Invocând ilegalitatea deciziei instanței de apel, la 14 august 2019, SRL „Inoxplus”, prin intermediul avocatului Chira Constantin, a contestat-o cu recurs, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată depusă de SRL ”Inoxplus” împotriva SRL ”RSBAU” cu privire la încasarea datoriei, penalității, dobânzi de întârziere și a cheltuielilor de judecată, să fie admisă integral.

În motivarea recursului, recurentul a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel, considerând-o neîntemeiată și pasibilă casării.

SRL „Inoxplus”, prin intermediul avocatului Chira Constantin, a indicat că instanța de apel nu a apreciat în modul corespunzător probele din prezenta cauză, nu a elucidat pe deplin toate temeiurile legale invocate, nu a aplicat legea ce trebuia a fi aplicată și a aplicat o lege ce nu urma a fi aplicată.

A mai relatat recurentul că instanțele inferioare neîntemeiat au respins acțiunea invocând calitatea proastă a mărfurilor, deoarece nu le-au fost prezentate careva probe pertinente și concludente în acest sens. În asemenea caz, contrar prevederilor art. 240 alin. (3) din Codul de procedură civilă și-au depășit limitele atribuțiilor sale.

A mai relatat recurentul că, instanțele au neglijat integral faptul că potrivit paragrafului 6, pct. 6 din contractele pentru lucrările de construcție din 23 martie 2017

și din 06 iunie 2017 “defectele semnificative, identificate la efectuarea recepției lucrărilor dau dreptul beneficiarului de a refuza efectuarea recepției” ceea ce înseamnă că la data recepției lucrărilor (potrivit facturilor fiscale nr. LV3055488 și nr. LV3055489 data recepției lucrărilor este 10 iulie 2017) mărfurile nu aveau careva defecte. Or, dacă acestea ar fi existat, intimatul, în temeiul paragrafului 6, pct. 6 din contractele sus-indicate, urma să refuze recepția mărfurilor și semnarea facturilor fiscale.

În conformitate cu art. 434 Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

După cum denotă materialele cauzei, copia deciziei integrale a fost expediată în adresa participanților la proces la 12 iulie 2019, prin scrisoarea de expediere numărul 12968 (f.d.194), și recepționată de către recurent 29 iulie 2019.

Reprezentatul recurentului, avocatul Chira Constantin indică că a recepționat decizia instanței de apel la 17 iulie 2019, ceea ce se confirmă prin avizul de recepție DS3118125995AS (f.d. 196).

În aceste circumstanțe, instanța de recurs consideră că recursul, a fost declarat de SRL „Inoxplus”, prin intermediul avocatului Chira Constantin la data de 14 august 2019, cu respectarea termenului prevăzut la art. 434 Cod de procedură civilă.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 04 septembrie 2019 în adresa SRL ”RSBAU” a fost expediată copia recursului depus de către SRL „Inoxplus”, prin intermediul avocatului Chira Constantin, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, recepționată de SRL ”RSBAU” la 13 septembrie 2019 (f.d. 215).

Însă, cu toate că instanța de recurs și-a executat obligația de comunicare către intimata SRL ”RSBAU” a recursului declarat de SRL „Inoxplus”, prin intermediul avocatului Chira Constantin, intimata SRL ”RSBAU” nu și-a valorificat dreptul de a depune referință.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție prin încheierea din 04 decembrie 2019 a considerat recursul admisibil fără a prejudicia fondul și a dispus judecarea acestuia de către completul din 5 judecători.

În conformitate cu art. 441 Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul s-a examinat fără înștiințarea participanților la proces, însă data și ora ședinței a fost plasată pe pagina web a Curții Supreme de Justiție. Astfel, Colegiul a decis inoportună invitarea acestora, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs au fost formulate cu suficientă precizie

pentru a permite instanței verificarea legalității hotărârii atacate. Totodată, toate punctele de drept care puteau exista în această cauză pot fi cercetate și soluționate în mod adecvat pe baza înscrisurilor prezentate la dosar. În esență, recurentul și intimatul au avut posibilitatea să își prezinte poziția în scris și să răspundă la concluziile părții adverse. Mai mult, nici un participant la proces nu a solicitat audierea publică a cauzei sale.

Verificând decizia instanței de apel și, după caz, hotărârea primei instanțe, în limitele controlului de legalitate, în raport cu criticele invocate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că se impune admiterea recursului cu casarea deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu articolul 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Colegiul judiciar consideră necesar să menționeze că nu va formula un răspuns detaliat pentru fiecare argument al recurenților, ci va analiza doar motivele decisive pentru soluționarea prezentei cauze (a se vedea cauza Garda Ruiz vs Spania (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, parag. 26; Moreira Ferreira vs Portugalia (nr. 2) (Marea Cameră); 11 iulie 2017, parag. 84, 98).

În vederea respectării articolului 432 alin. (5) din Codul de procedură civilă, Colegiul lărgit nu a identificat niciun indiciu care, la prima vedere, ar putea ridica probleme de drept specificate la alin. (3) din articolul citat. Mai mult, recurenții nu au prezentat obiecții în privința acestui aspect procedural.

Esența articolelor 432 și 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă oferă instanței de recurs competența de a efectua un control al legalității deciziei atacate, nu și a temeiniciei acesteia. Astfel, se vor reține circumstanțele de fapt, privite în ansamblu, care au fost prezentate de părți și stabilite de instanțele de judecată în fazele procesual anterioare, cu excepția situației în care constatările lor pot fi considerate arbitrare sau vădit nerezonabile.

În debut, Colegiul atestă că SRL „Inoxplus” înaintând acțiune în instanță împotriva Societății cu Răspundere Limitată „RSBAU” cu privire la încasarea datoriei, penalității, dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată a solicitat încasarea din contul pârâtului a datoriei în sumă de 97 458,28 de lei, a penalității conform contractului în sumă de 8 025 de lei, a dobânzii de întârziere în sumă de 8 554,97 de lei, a sumei de 5 000 de lei și serviciile pentru asistență juridică în sumă de 3 421,15 lei.

Fiind investită cu examinarea prezentei cauze, prima instanță prin hotărârea din 20 septembrie 2018 a respins acțiunea.

Împotriva hotărârii instanței de fond, la data de 25 septembrie 2018, SRL „Inoxplus” a declarat apel, solicitând casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

Verificând legalitatea hotărârii primei instanțe, Curtea de Apel Bălți a respins apelul declarat de SRL „Inoxplus” și a menținut hotărârea din 20 septembrie 2018 a Judecătoriei Bălți, sediul Central.

Conform art. 9 alin. (1) Cod civil (în redacția Legii nr. 1107-XV din 6 iunie 2002), persoanele fizice și juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să își

exercite drepturile și să își execute obligațiile cu bună-credință, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică și cu bunele moravuri. Buna-credință se prezumă până la proba contrară.

Conform art. 8 alin. (1) Cod civil (în redacția Legii nr. 1107-XV din 6 iunie 2002), drepturile și obligațiile civile apar în temeiul legii, precum și în baza actelor persoanelor fizice și juridice care, deși nu sânt prevăzute de lege, dau naștere la drepturi și obligații civile, pornind de la principiile generale și de la sensul legislației civile.

În temeiul art. 512 alin. (1), 513 alin. (1) și 514 Cod civil (în redacția Legii nr. 1107-XV din 6 iunie 2002), în virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute. Prestația poate consta în a da, a face sau a nu face. Debitorul și creditorul trebuie să se comporte cu bună-credință și diligență la momentul nașterii, pe durata existenței, la momentul executării și stingerii obligației. Obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

Conform art. 572 alin. (1) Cod civil (în redacția Legii nr. 1107-XV din 6 iunie 2002), temeiul executării rezidă în existența unei obligații. Având în vedere normele legale enunțate, Colegiul reține că buna-credință este regula care presupune că părțile contractante trebuie să-și execute obligațiile asumate astfel încât efectele contractului să corespundă, în cel mai înalt grad, voinței lor reale, să manifeste o activitate onestă, loială și de totală încredere reciprocă pe întreaga perioadă de existență a obligației, inclusiv și la momentul executării.

Conform art. 585 Cod civil (în redacția Legii nr. 1107-XV din 6 iunie 2002), în cazul în care, conform legii sau contractului, obligația este purtătoare de dobândă, se plătește o dobândă egală cu rata de refinanțare a Băncii Naționale a Moldovei dacă legea sau contractul nu prevede o altă rată.

Conform art. 602 alin. (1), (2) și (3) Cod civil (în redacția Legii nr. 1107-XV din 6 iunie 2002), în cazul în care nu execută obligația, debitorul este ținut să-l despăgubească pe creditor pentru prejudiciul cauzat astfel dacă nu dovedește că neexecutarea obligației nu-i este imputabilă. Neexecutarea include orice încălcare a obligațiilor, inclusiv executarea necorespunzătoare sau tardive. Repararea prejudiciului cauzat prin întârziere sau prin o altă executare necorespunzătoare a obligației nu-l eliberează pe debitor de executarea obligației în natură, cu excepția cazurilor când, datorită unor circumstanțe obiective, creditorul pierde interesul pentru executare.

Conform art. 619 alin. (1) Cod civil (în redacția Legii nr. 1107-XV din 6 iunie 2002), obligațiilor pecuniare li se aplică dobânzi pe perioada întârzierii. Dobânda de întârziere reprezintă 5% peste rata dobânzii prevăzută la art.585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Este admisă proba unui prejudiciu mai redus.

Conform art. 970 alin. (1) și (2) Cod civil (în redacția Legii nr. 1107-XV din 6 iunie 2002), prin contractul de prestări servicii, o parte (prestator) se obligă să presteze celelalte părți (beneficiar) anumite servicii, iar aceasta se obligă să plătească retribuiția convenită.

Obiectul contractului de prestări servicii îl constituie serviciile de orice natură.

În conformitate cu art. 118 alin. (1), (3) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind

de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

În sensul art. 130 alin. (2) - (4) Cod de procedură civilă, nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei. Ca rezultat al aprecierii probelor, instanța judecătorească este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele.

În concordanță cu art. 239 Cod de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

În conformitate cu art. 241 alin. (5), (6) Cod de procedură civilă, în motivare se indică: circumstanțele cauzei, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța. Dispozitivul cuprinde concluzia instanței judecătorești privind admiterea sau respingerea integrală sau parțială a acțiunii, repartizarea cheltuielilor de judecată, calea și termenul de atac al hotărârii.

Art. 373 alin. (1) - (3) Cod de procedură civilă, stabilește că instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanța de apel se pronunță în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanță.

De altfel, în conformitate cu art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că decizia instanței de apel a fost adoptată cu încălcarea normelor de drept procedural și material, prin ce se impune casarea acesteia, cu remiterea cauzei la rejudecare în următoarele circumstanțe.

Deci, în cardul derulării procesului judiciar s-a constatat că la 06 iunie 2017 și 23 martie 2017, între SRL „Inoxplus” (prestator) și SRL ”RSBAU” (beneficiar) au fost încheiate contractele pentru lucrările de construcție.

Obiectul contractului îl constituie efectuarea lucrărilor de montare și instalare a confecțiilor din inox descrise în oferta Nr. 3096.2016 din 25 mai 2017 anexată la contract (bănci, balustradă și coșuri de gunoi).

Astfel, SRL „Inoxplus” a confecționat, a instalat și a vândut confecții din inox în sortiment (bănci, balustradă și coșuri de gunoi), iar SRL ”RSBAU” a recepționat și s-a obligat să achite marfa în cantitatea, sortimentul și la prețul stabilit și indicat în facturile fiscale, în sumă totală de 195 788,73 de lei.

Potrivit pct. 3.3 a contractului cumpărătorul ÎCS ”RSBAU” SRL achită costul mărfurilor procurate în termen, după cum urmează: 50% din sumă, va fi achitată de către pârât la data semnării contractului, a doua tranșă în mărime de 50% în ziua finisării lucrărilor și semnării facturilor fiscale.

Potrivit paragrafului 6, pct. 6 din contractele pentru lucrările de construcție din 23 martie 2017 și din 06 iunie 2017, defectele semnificative, identificate la efectuarea recepției lucrărilor dau dreptul beneficiarului de a refuza efectuarea recepției.

Potrivit pct. 1 lit. b) din paragraful 4 al contractului pentru lucrările de construcție din 06 iunie 2017, părțile vor coordona următorii termeni: lichidarea deficiențelor pînă pe 03 iulie 2017-10 iulie 2017.

Dat fiind faptul că pârâtul a achitat parțial prețul pentru marfa recepționată, acesta din urmă a format o datorie față de reclamant în mărime de 97458,28 de lei. Suma restantă constituie serviciile reclamantului ce țin de confecționarea a opt bănci din inox, indicate în factura fiscală LV 3055489 din 10 iulie 2017, achitată parțial. Pârâtului i-a fost prezentată factura fiscală LV 1642997 din 19 iunie 2017, ce ține de confecționarea și instalarea balustradei din inox, instalate în luna iunie 2017, care au fost reținute de ultimul pînă pe data de 17 ianuarie 2018, cu toate că pârâtul nu a avut careva pretenții față de reclamant asupra calității balustradei.

Astfel, în conformitate cu pct. 4.1 lit. b) a contractului din 6 iunie 2017, părțile au stabilit că termenul de lichidare a deficiențelor este pînă pe 3 iulie 2017 – 10 iulie 2017. În perioada indicată pârâtul nu a avut careva pretenții față de reclamant asupra calității mărfii procurate. Întru soluționarea litigiului pe cale amiabilă, la data 8 noiembrie 2017, și repetat la data de 22 decembrie 2017 și 27 decembrie 2017 pârâtului i-au fost expediate, recepționate prin poștă pretenții, prin care reclamantul a notificat pârâtul și a solicitat achitarea integrală a datoriei, în termen de 5 zile.

Colegiul reține că instanța de apel a concluzionat în sensul menținerii hotărârii primei instanțe prin care a fost respinsă acțiunea.

Or, instanța de recurs ține să menționeze că la adoptarea soluției instanța de apel nu a apreciat în mod corespunzător probele din prezenta cauză, nu le-a cercetat multiaspectual, complet și obiectiv, ceea ce a afectat legalitatea hotărârilor contestate.

Urmează a specifica că instanța de apel a respins pretențiile SRL „Inoxplus”, invocând calitatea necorespunzătoare a lucrărilor efectuate de acesta. Argument care la caz nu poate fi reținut deoarece, potrivit paragrafului 6, pct. 6 din contractele pentru lucrările de construcție din 23 martie 2017 și din 06 iunie 2017, defectele semnificative, identificate la efectuarea recepției lucrărilor dau dreptul beneficiarului de a refuza efectuarea recepției.

Or, la data recepției lucrărilor dacă ar fi existat careva defectele, ÎCS ”RSBAU” SRL era în drept să refuze recepția mărfurilor în temeiul paragrafului 6, pct. 6 din contractele sus-indicate și nici nu urma să semneze facturile fiscale nr. LV 3055489 și nr. LV 1642997.

Mai mult, în facturile fiscale din 10 iulie 2017 nu sunt careva mențiuni efectuate de ÎCS ”RSBAU” SRL referitor la calitatea necorespunzătoare a mărfii.

Colegiul constată că instanțele ierarhic inferioare nu puteau să invoce calitatea necorespunzătoare a mărfii ca temei de respingere a acțiunii din considerentul că nu au fost probe pertinente și concludente în acest sens, iar intimatul nu a formulat careva pretenții justificate împotriva SRL „Inoxplus”.

Or, în sensul art. 123 alin (6) Cod de procedură civilă, faptele invocate de una din părți nu trebuie dovedite în măsura în care cealaltă parte nu le-a negat.

Așadar, instanța de apel a reținut, că careva deteriorări au apărut după predarea mărfii și pe parcursul exploatării acestor mărfuri.

Totodată, instanța de apel a specificat că ÎCS ”RSBAU” SRL nu a semnat actul de verificare a datoriilor prezentat de către recurent, în scopul confirmării datoriei în sumă de 97 458,28 de lei.

Consecvent, instanța de apel a reținut, că intimatul pentru a putea solicita încasarea datoriei prin neexecutarea contractului urma să demonstreze legătura cauzală între neexecutarea și executarea necorespunzătoare a contractului și datoria formată.

Este de menționat că, conform materialelor cauzei, până ca ÎCS ”RSBAU” SRL să fie notificată de către SRL „Inoxplus” despre necesitatea achitării datoriei, careva pretenții privind calitatea mărfii nu au existat or, careva deteriorări la bancile din inox au fost invocate doar după recepționarea notificării privind achitarea datoriei.

Reieșind din cele relatate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că decizia instanței de apel a fost adoptată arbitrar, fără o apreciere a argumentelor și probelor invocate de apelanți și intimați în coroborare cu cumul de probe prezent la dosar, iar faptul dat indică incontestabil la încălcarea de către instanța de apel a normelor de drept procedural, precum și la examinarea superficială și evazivă atât a apelului, cât și a cauzei deduse judecării, fără a fi verificată, în condițiile legii, legalitatea hotărârii contestate.

În atare condiții, instanța ierarhic inferioară avea obligația rezultând din prevederile art. 373 alin. (2) Cod de procedură civilă, de a da un răspuns cert referitor la pertinenta unui înscris sau altuia. Or, instanța de judecată este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele, rezultând din prevederile art. 130 alin. (4) Cod de procedură civilă.

În cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a art. 6 § 1 CEDO (cauza Hiro Balani vs. Spania, 1994). CEDO reiterează că, deși articolul 6 § 1 obligă instanțele să își motiveze hotărârile, acesta nu poate fi interpretat ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (Van de Hurk împotriva Țărilor de Jos, 19 aprilie 1994, pct. 61, seria A nr. 288). Instanțele trebuie să răspundă la argumentele esențiale ale părților, dar măsura în care se aplică această obligație poate varia în funcție de natura hotărârii și, prin urmare, trebuie apreciată în baza circumstanțelor cauzei (Hiro Balani împotriva Spaniei, 9 decembrie 1994, pct. 27).

Tot aici, este de menționat că în cadrul soluționării cauzei, probele din dosar se cercetează doar în ansamblul și în interconexiunea acestora, or, instanța de judecată este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele.

Mai mult, în conformitate art. 390 alin. (1) lit. e), f) Cod de procedură civilă, decizia instanței de apel trebuie să conțină motivele concluziilor instanței de apel și referirea la legea guvernantă și concluziile instanței de apel în urma examinării apelului.

Or, în sensul art. 6 CEDO, instanțele de judecată trebuie să indice, cu suficientă claritate, motivele pe care se întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale, noțiunile ce implică o apreciere a faptelor supuse examinării. CEDO, în cauza *Suominen vs. Finlanda*, a reținut că „... o funcție a unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Mai mult ca atât, o hotărâre motivată oferă părții posibilitatea să o conteste, precum și posibilitatea de a revedea decizia de către instanța de recurs. Doar prin adoptarea unei decizii motivate poate avea loc un control public a administrării justiției”.

Totodată, în cauza *Van de Hurk v. Olandei*, hotărârea din 19 aprilie 1994, și cauza *Dulaurans v. Franței*, Hotărârea din 21 martie 2000, paragraful 33, CEDO a statuat că dreptul la un proces echitabil nu poate fi considerat efectiv decât dacă cererile și observațiile părților sunt într-adevăr „auzite”, adică examinate conform normelor de procedură de către tribunalul sesizat.

Altfel spus, art. 6 impune „tribunalului” obligația de a proceda la o examinare efectivă a mijloacelor, argumentelor și al elementelor de probă ale părților, cel puțin pentru a le aprecia relevanța”. CEDO nu își propune să garanteze drepturi teoretice sau iluzorii, ci drepturi concrete și efective (cauza *Artico v. Italiei*, Hotărârea din 13 mai 1980, seria A nr. 37, p. 16, paragraful 33).

Dreptul de a fi auzit, prin urmare, a fost încălcat, or dreptul în cauză include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar de asemenea o obligație corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse, ceea ce nu a fost îndeplinit de instanța de apel.

În consecință, Colegiul, verificând conținutul deciziei contestate, în raport cu materialele dosarului, argumentele invocate în recurs, conchide că instanța de apel, s-a referit în mod declarativ la normele dreptului material pe care le-a considerat aplicabile speței, fără să se expună asupra circumstanțelor concrete ale cauzei și probelor administrate în cadrul judecării cauzei pe care se întemeiază concluziile privitoare la aceste circumstanțe și fără a indica motivele pentru care anumite argumente invocate de părți nu au fost reținute, nefiind nici supuse aprecierii.

Este de menționat că actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți.

Mai mult, hotărârea trebuie să se fondeze pe lege, trebuie să rezolve, într-o manieră certă, explicit sau implicit, toate cererile invocate de părți, conform principiului nr. 6 al Recomandării nr. 5 din 1984, adoptată la de Comitetul Miniștrilor al Consiliului European, privind principiile de procedură civilă menite pentru ameliorarea funcționării justiției, ceea ce în speță lipsește.

Or, în sensul principiului procesului echitabil, garantat de art. 6 CEDO, motivarea hotărârilor este o garanție pentru părți că cererile lor au fost analizate cu atenție și oferă posibilitatea exercitării controlului judiciar.

Analiza pe care judecătorul o face în legătură cu motivele de fapt și de drept care i-au format convingerea, în sensul unei anumite soluții trebuie să fie clară și simplă, precisă, concisă și fermă, să aibă putere de convingere. Nemoțivarea hotărârii sau o motivare necorespunzătoare vor atrage casarea ei.

Din considerentele menționate, pornind de la faptul că această eroare admisă la judecarea cauzei în instanța ierarhic inferioară nu poate fi corectată de instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul și a casa integral decizia instanței de apel, cu trimiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel, pentru a concluziona sub aspectul temeiniciei/ netemeiniciei acțiunii, urmează să verifice cerințele prin prisma argumentelor și probelor atât a părții reclamante, cât și a părții pârâte, rezultând din prevederile art. 130 alin. (1) Cod de procedură civilă, conform cărora instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege, ca în consecință soluția adoptată să fie certă și coerentă. Caracterul peremptoriu al concluziei instanței de judecată, urmează a fi stabilit în coraport cu circumstanțele cauzei, probele administrate și cercetate și normele de drept material aplicabile raportului litigios.

În conformitate cu prevederile art. 442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. c) și alin. (3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarant de Societatea cu Răspundere Limitată „Inoxplus”, prin intermediul avocatului Chira Constantin.

Se casează integral decizia din 04 iunie 2019 a Curții de Apel Bălți, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Inoxplus” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „RSBAU” cu privire la încasarea datoriei, penalității, dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,

judecătorul

judecătorii

Svetlana Filincova

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Nicolae Craiu

Galina Stratulat